

ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ, ΤΟΥΣ ΚΕΙΜΕΝΙΚΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΓΚΕΙΜΕΝΟ

Α. Σχετικά με το Ερμηνευτικό σχόλιο

1. Πρόγραμμα σπουδών, σελ. 23

Ερμηνευτικό σχόλιο: Πρόκειται για εργασία την οποία αναλαμβάνουν οι μαθητές/τριες στο τέλος της διδασκαλίας κάθε κειμένου, με σκοπό να ανασυνθέσουν στοιχεία του ερμηνευτικού διαλόγου που προηγήθηκε, στην προοπτική που υπαγορεύει η προσωπική τους προσληπτική κλίση, η δική τους εμπειρία του κειμένου και της αναγνωστικής διαδικασίας, και η τελική άποψη που διαμόρφωσαν οι ίδιοι/ες. Μικρές ατομικές εργασίες στον τύπο του ερμηνευτικού σχολίου μπορούν να γίνονται στην τάξη, μεγαλύτερες και απαιτητικότερες στο σπίτι. **Το ερμηνευτικό σχόλιο μπορεί να αποτελεί ανάπτυξη του αρχικού ερωτήματος/ θέματος ή κάποιου άλλου ερωτήματος που ανέκυψε στην πορεία.** Το ερμηνευτικό σχόλιο επεκτείνει την προσωπική έκφραση των μαθητών/τριών, όπως διατυπώθηκε κατά τη διαλογική διαδικασία, και προς τη γραπτή έκφραση· με αυτό τον τρόπο διευκολύνει και την ανάδυση του «εγώ» μέσα από το απόσταγμα που άφησε στον/στην καθένα/καθεμιά η διαλογική διαδικασία, «ελέγχοντας» σύνθετα τον βαθμό εκπλήρωσης από τον/την κάθε μαθητή/τρια του γενικού και των ειδικότερων σκοπών διδασκαλίας του μαθήματος.

2. Φάκελος Υλικού, σελ. 195

Ερμηνευτικό σχόλιο: Είναι ένα γραπτό σχόλιο, περιορισμένης έκτασης, που περιλαμβάνει την ανάπτυξη αφενός του βασικού, για τους/τις μαθητές/τριες, ερωτήματος/ θέματος του κειμένου και αφετέρου της ανταπόκρισής τους σε αυτό. **Στο ερμηνευτικό σχόλιο ο/η μαθητής/-τρια δεν περιορίζεται στο «τι λέει το κείμενο», αλλά επεκτείνεται στο «τι σημαίνει για τον/την ίδιον/-α».** Με τη συγγραφή του ερμηνευτικού σχολίου διευκολύνεται η ανάδυση του «εγώ» και «ελέγχεται» σύνθετα ο βαθμός εκπλήρωσης του γενικού και των ειδικότερων σκοπών διδασκαλίας του μαθήματος.

3. Αρχικός Ορισμός εξεταστέας ύλης Γ΄ Λυκείου (ΦΕΚ 2875/5-7-2019)

Να τοποθετούνται/ ανταποκρίνονται με ένα **ερμηνευτικό σχόλιο** στο θέμα ή ερώτημα που οι ίδιοι/-ες πιστεύουν ότι θέτει το κείμενο, **αξιοποιώντας συνδυαστικά κειμενικούς δείκτες μεταξύ τους ή και με στοιχεία του συγκεκριμένου**, με σκοπό να τεκμηριώσουν τις προσωπικές θέσεις και ανταποκρίσεις τους.

4. Αναμόρφωση εξεταστέας ύλης Γ΄ Λυκείου (2/8/2019, ΦΕΚ 3164/12-8-2019)

Το τρίτο θέμα σχετίζεται με το λογοτεχνικό κείμενο και αφορά την παραγωγή **ερμηνευτικού σχολίου**, με το οποίο επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες **αφενός να αναπτύξουν κρίσιμα θέματα/ ερωτήματα που πραγματεύεται το λογοτεχνικό κείμενο, αξιοποιώντας συνδυαστικά κειμενικούς δείκτες ή και στοιχεία συγκεκριμένου, αφετέρου να τοποθετούνται/ ανταποκρίνονται στα θέματα/ ερωτήματα αυτά, τεκμηριώνοντας τις προσωπικές τους θέσεις.** Η προβλεπόμενη έκταση της απάντησης μπορεί να κυμαίνεται από 100 έως 200 λέξεις.

B. Σχετικά με τους Κειμενικούς δείκτες

1. Φάκελος Υλικού, σελ. 196

Κοιμενικοί δείκτες: Είναι τα μορφικά στοιχεία του κειμένου που συνιστούν το εξωτερικό περίβλημα αλλά και τον σκελετό του. Περιλαμβάνουν **το λογοτεχνικό γένος/ είδος, τις γλωσσικές επιλογές, τους αφηγηματικούς τρόπους, τις αφηγηματικές τεχνικές, τη δομή, την πλοκή, τους χαρακτήρες κ.ά.** Η συνδυαστική ερμηνεία των κειμενικών δεικτών μάς βοηθά να διερευνήσουμε τις ανταποκρίσεις στο κείμενο και να του αποδώσουμε νόημα.

Γ. Σχετικά με το Συγκείμενο

1. Φάκελος Υλικού, σελ. 197

Συγκείμενο: Είναι το πλαίσιο αναφοράς του λογοτεχνικού έργου, δηλαδή **τα ιστορικά, κοινωνικά και βιογραφικά/ ιδεολογικά δεδομένα των συνθηκών παραγωγής του.** Τα στοιχεία του πραγματικού κόσμου που αναπαριστώνται στα λογοτεχνικά κείμενα αποτελούν το συγκείμενό τους και συμβάλλουν στην ερμηνεία τους. Τέτοια στοιχεία είναι, μεταξύ άλλων, η χωροχρονική τοποθέτηση (πού και πότε εκτυλίσσεται αυτό που διαβάζουμε), οι ιστορικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες του χρόνου συγγραφής, η πολιτεία και το δίκαιό της (άγραφο ή γραπτό), ο πολιτισμός, η κουλτούρα και η θρησκεία, όπως μετουσιώνονται σε διαδεδομένες αντιλήψεις, παραδόσεις και ήθη. Όλα αυτά υποδηλώνονται στο κείμενο είτε συνδυαστικά είτε επιλεκτικά. Αποτελούν βοηθητικά στοιχεία, για να καταλάβει ο αναγνώστης/ η αναγνώστρια ότι αυτό που διαβάζει αποτελεί μια μικρή φέτα ζωής του πραγματικού κόσμου, όπως αυτός διαθλάται στο κείμενο μέσα από τη φιλοσοφική και ιδεολογική ματιά του/της συγγραφέα και από τις γλωσσικές του επιλογές. Με άλλα λόγια, διαβάζει συγκεκριμένους χαρακτήρες σε ένα συγκεκριμένο χρονικό και χωρικό περιβάλλον όχι με τρόπο πραγματικό και ρεαλιστικό, αλλά μέσα από το είδος της αναπαράστασης που κάνει ο/η συγγραφέας με τις επιλογές του. Ο αναγνώστης/ η αναγνώστρια καλείται να λαμβάνει υπόψη όλα αυτά και να προβαίνει σε λεπτές διακρίσεις ανάμεσα στον πραγματικό κόσμο και το συγκείμενο.